

A Komáromi Kamarazenekar

► A Zsidó Kultúra Európai Napjának zárásaként egy meghatározó – a második világháború áldozataira emlékező – koncerten vehettünk részt a Wallenstein Zoltán teremben a Komáromi Kamarazenekar jóvoltából. Vezényelt Medveczky Szabolcs, szólót énekelt Sárközy Xénia. Részletek lapunk 3. oldalán.

Vezetőségi ülés

A KZSH vezetősége szeptemberben tartotta soros ülését, melyen minden vezetőségi tag megjelent. A résztvevők megvitatták a közeljövő programjait és az aktuális kérdéseket. Döntöttek az elindítandó két beruházásról, amelyekre sikerült forrást találni. Októberben már meg is kezdődött a Menházban található konyha átépítése, ez terveink szerint chanukára befejeződik. Hamarosan indulhat az Eötvös utca 9-ben található Mikve és környezete felújítása. Az ülésen szóba került még a tagság helyzete és a KZSH közép- és hosszútávú tervei. ◀

PT

Chanuka Komáromban – előzetes

A Komáromi Zsidó Hitközség idején chanukai ünnepségét 2018. december 9-én 14:30-kor tartjuk a Menházban. A részletes programot már készítjük, novemberi számunkban elolvashatják. Ünnepeljenek Önök is velünk! Mindenkit szeretettel várunk idén is! ◀

Mazl Tov Schöner Alfréd főrabbi úrnak!

Október 12-én ünnepelte 70. születésnapját dr. Schöner Alfréd professzor úr, a budapesti Hegedűs Gyula utcai zsinagóga rabbija, az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem nyugalmazott rektora. A jubileum alkalmából a komáromi közösség nevében gratulálunk. Mazl Tov! Bis 120! ◀

Szerkesztői gondolatok

Az élet úgy hozta, hogy tavaly nem tudtunk hazautazni az őszi Nagyünnepekre Komáromba. Ezért is jelentett sokat számunkra az 5779-es

PASZTERNÁK ANDRÁS

zsinagógai esztendő kezdete. A régi tradíciókat követve ismét „otthon” köszönthettük az új évet. Bátyámmal együtt ott álltunk újra a Menház kapujában, vártuk az esti imára érkezőket. Hol a Štúr, hol az Eötvös utca felé tekintve szuggerráltuk, hogy még csak egy ember jöjjön a minjéhez az adott irányból. Az ősi dallamokat hallgatni a zsinagógában, együtt vacsorázni a feleségemmel a Wallenstein Zoltán teremben, tíz nap múlva a böjt végét számolgatni a kehila tagjaival, mind-mind hatalmas energiát ad az előttünk álló hétköznapiakra. Apró pillanatok ezek, melyeket idebent hordozunk.

Ugyanígy meghatározó látni a szukoti sátrat az udvaron, amely hirdeti, hogy a hagyományok nem szakadnak meg a Duna-parti településen. A teltház koncert dallamai is sokáig elkísérnek majd. Köszönet hát mindenkinek, aki idén (is) velünk ünnepelt. Üljük meg együtt jeles napjainkat még nagyon sokáig itt az Eötvös utca 15-ben! ◀

Közösségi mozaik – kép(ek) a hitközség múltjából –

► A Komáromi Zsidó Hitközség 1996-ban indította Shalom klubját. A havi összejövetelek rendszeres, állandó résztvevői (voltak) a képen látható hölgyek, akik mindannyian túléltek a Holokausztot. A háború után kerültek Komáromba. Fontosak (voltak) számukra a hagyományok, ünnepeink. Amikor csak tehették, eljöttek közénk. A Shalom klub tőzstagjai a 2000-es évek elején: Novák Éva, Paszternák Anna, Gregus Éva, Elena Horská és Raab Helenka.

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy

10103804/5200 – OTP Slovakia

Nemzetközi átutalás külföldről:

Cím: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatinova 33, 94501 Komárno

vagy

IBAN: SK525200000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Hitközségi Híradó – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja, alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő:** Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak:** Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő:** Saláth Richárd, **olvasószerkesztő:** Vadász Magda (Budapest), Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomatás:** Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe:** Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám:** EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO:** 34073400. Alapítva 5756-ban. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!**

Faliújság rövid hírek

A KZSH-t, a Shalom Klubot és a HH-t támogatták: Deutsch-Pasternák család Zürich, Alena Bugárová és anonim adományozók. Köszönjük!

A Szlovákiai Zsidó Hitközségek Központi Szövetsége rendkívüli közgyűlést tartott Galántán, melyen módosították a szövetség alapszabályát. Az ülésen a KZSH-t Pasternák Antal elnök képviselte.

Továbbra is várjuk program ötleteiket a kile@menhaz.sk címen.

Folyamatosan készítjük 2019-es programjainkat és pályázatainkat, ezzel párhuzamosan zajlik a 2018-as pályázatok elszámolása.

Búcsúzunk

Szeptember végén nagy veszteség érte Komárom és a régió kulturális életét. 66 éves korában második szívűtétje következtében elhunyt

Dr. Kiss Péntek József,

tanár, rendező, író. Komáromi lokálpatriótaként érdeklődéssel figyelte, közösségünk tevékenységét, részt vett rendezvényeinken. Tisztelettel adózunk emlékének.

Támogatóink / naši sponzori:

„Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín“

Történetmesélés – így telt a Zsidó Kultúra Európai Napja Komáromban

Kora reggel indult útjára Kőszegi Juci vezetésével a budapesti Bálint Ház csapata (Kőszegi Zsófia, Paszternák-Szendy Barbara, Náday Zsuzsa, Fodor Natália és Gerhardt László) városunk felé, hogy a minden évben megrendezett program délelőtti, „Éld át!” című, élményfoglalkozását megtartsa a Menházban.

Kicsik és nagyok, négy interaktív szobán keresztül fedezhették fel a zsidó otthon rejtelseit, megismerkedve a szimbólumokkal, a könyvekkel, az ételekkel, az ünnepekkel. A legnagyobb sikert a barcheszütés aratta, a friss kalácsok illata belengte az egész épületet.

Délben hideg kóser ebéd várta a régió több településéről érkezett résztvevőket, a finom falatok után Deutsch Péter, a budapesti Bethlen téri zsinagóga rabbijának előadása következett az őszi ünnepekről. Az európai kulturális nap ideje központi témája a történetmesélés volt. Három irodalmárt láttunk vendégül a zsinagógában. Elsőként Hrbáček-Noszek Magdaléna, a nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem oktatója, az Andrea Coddington: A zsidó nő című könyv magyar fordítója mesélte el történetét. Őt Milan Richter szlovák zsidó költő követte. Szavait magyarra Vadász

Magda tolmácsolta, műveiből Paszternákné Kertész Zsuzsanna olvasott fel. Végeztül Szarka Lajos történészről Simon Böske, az első Miss Hungary szépségverseny győztesének életútjáról hallottunk.

Hagyományainkhoz híven idén is díjaztuk azokat, akik az elmúlt időszakban sokat tettek a régió zsidó közösségéért. Az egye-

sített KEHILA díjasokról külön cikkünkben olvashatnak.

Zárásként egy megható – a második világháború áldozataira emlékező – koncerten vehettünk részt a Wallenstein Zoltán teremben a Komáromi Kamarazenekar jóvoltából. Vezényelt Medveczky Szabolcs, szólót énekelt Sárközy Xénia.

Köszönet mindenkinek, aki a Zsidó Kultúra Európai Napja szervezésében és lebonyolításában közreműködött! ◀

PA

Kehila díjasok 2018

A Komáromi Zsidó Hitközség 2018 őszétől a korábbi KEHILA és KEHILA-HAVER díjakat egyesítve KEHILA néven át adja a régió zsidó közösségeinek érdekében tevékenykedő személyeknek elismerő oklevelét. Az idei díjazottak:

Aldorferné Pál Gabriella régész, néprajzos, a Tatabányai Múzeum igazgatója sokat tesz a régió egykori zsidó közösségei emlékének megőrzéséért. Közreműködésével az általa vezetett intézményben konferenciák, könyvbemutatók, emlékülések valósultak meg. 2018-ban a Magyar Zsidó Múzeum és hitközségünk segítségével, valamint magánemberek tárgyaiból megrendezték az „Az egész világ egy igen keskeny híd” című kiállítást. Tatabányán először került sor ebben a témakörben kiállításra. Ezzel a tarralattal csatlakoztak a Múzeumok Éjszakája című rendezvénysorozathoz is. A díjra a tatabányai Szenes Hanna Magyar Izraeli Baráti Egyesület javasolta.

Baki Attila, Terbegec község volt polgármestere, doktori munkájában feldolgozta Bars és Hont vármegye zsidóságának történetét és Holocaustját. Kiemelten részletesen foglalkozik a lévai és ipolysági zsidók sorsával. Idézném munkájának befejező mondatát. Tisztelet és főhajtás minden ártatlanul elhurcolt és meggyilkolt Bars és Hont vármegyei zsidó emléke előtt.

Gútay László, a nagymegyeri Corvin Mátyás Művelődési Központ igazgatója. Népművelőként, aktív zenészként és néptáncosként sokat tesz a magyar kultúráért. Emellett minden évben körültekintően megszervezi, hogy városában méltóképpen emlékezzenek a holocaustt nagymegyeri áldozataira. Tevékenysége tiszteletre méltó, régióinkban kevés a példa arra, hogy olyan településen, ahol már nem élnek zsidók kegyelettel emlékezzenek az áldozatokra.

Jakobovits Dezső győri hittestvérünk,

rendezvényeink rendszeres látogatója, a budapesti Bethlen téri közösség tagja sok áldozatot hoz azért, hogy unokáinak átadhassa a családi hagyományok, a zsidó életérzés megőrzését és a vallási élet gyakorlásának lehetőségét.

Martin Korčok a Szeredi Holokauszt Múzeum igazgatója. A 2016-ban átadott múzeum igazgatását megelőzően is a holokauszt témakörének aktív kutatója volt.

Szűcs József, a mocsai általános iskola tanára, az almásfüzitői Talpalatnyi Színház vezetője, a Hílt helyek című könyv szerzője, ebben a mocsai zsidóság hílt helyét kutatatta. A mocsai emléktáblán található 16 név, kutató munkájának eredményeként 33-ra bővült és talált 16 mocsai kötődésű embert is a holocaustt túlélői között. A teljes listát elvitte Auschwitzba. Könyvének mellékleteként elkészítette 13 familia családfáját. Sokoldalú tevékenységének eredményes folytatását kívánjuk. A díjra a héregi Földes Ferencné javasolta. ◀

KRÁLIK
ZSUZSANNA

Holokauszt emléknapp a Selye János Gimnáziumban

Szlovákia szeptember 9-ét határozza meg a Holokauszt és a Rasziszta Erőszak Áldozatainak Napjaként. 2003-tól minden év szeptember 9. a Holokauszt Emléknapja az általános- és középiskolákban.

Szeptember 13-án a gimnázium előtt gyűltek össze a 2. évfolyam diákjai, hogy közösen emlékezzenek meg az áldozatokról. Intézményünkben, immár hagyományosan – évente több ízben – megpróbáljuk a felnövekvő korosztály számára az iskola vezetői és tanárai hozzáállása és a neves vendégelőadók tanúságtétele révén egyértelművé tenni, hogy a múlt felkiáltójelei a mai társadalom számára is intő jelek. Az idei program célja nemcsak a megemlékezés, hanem a múlt teljesebb megértése, az empátia felkeltése, s annak felismerése, hogy a Holokauszt az egész emberiség számára hatalmas veszteséget jelentett, s ezáltal megakadályozunk bármiféle népiirtást, akárhol is történjen az a világban. Rendhagyó módon a filmvetítéssel egybekötött előadásra idén a Tatra moziban került sor. Érdekessége az idei megemlékezésnek, hogy gimnazistáinkon kívül a programon részt vett a szlovák gim-

názium és az ipari szakközépiskola egy-egy osztálya is.

A filmbemutató előtt rövid tájékoztatót hallhattak a diákok, majd Susanne és Péter Scheiner hatvan perces dokumentumfilmjét nézték meg, amely a komáromi zsidó élet felélenkítéséről és az ezzel kapcsolatos kérdésekről szól. Komáromban a háború előtt 2743 zsidó élt, a holokausztot 248-an élték csak túl. A hitközségnek ma 58 bejegyzett tagja van. Feldolgozta Komárom a mai napig ezt a veszteséget? Van-e antiszemitizmus Komáromban, hogy látja egy külföldön élő, ritkán hazalátogató komáromi, főként az utolsó 20 év fejleményeit? A közösség története mellett szó esik a zsidók és nem zsidók együttéléséről Komáromban, illetve központjuk, a Menház rekonst-

rukciójáról, amelyet a szponzorok és a város segítségével sikerült felújítani. A film arról is szól, hogy a zsidó közösség megtalálta helyét a város életében, de szól az aggodalmakról és félelmekről egyaránt. A program második részében városunk polgármestere, Stubendek László és a film rendezője a Svájcban élő, de komáromi születésű Scheiner Péter köszöntötte a diákokat. Az emléknapp méltó lezárása Dr. Novák Tamás holokauszt-kutató rövid, de igazán velős előadása volt.

A történelmi tanulságok őszinte kimondásával el tudjuk érni, hogy megfelelő oktatási programokkal, magunk és mások iránti tiszteletről neveléssel fel tudjuk készíteni a jövő generációt egy emberségebb világgá építésére. ◀

Őszi ünnepek a Menházban

Erev Rosh Hasanákor ismét összegyűlt közösségünk a zsinagógában, hogy együtt köszöntsük az 5779-es zsinagógai esztendő. Az elmúlt évekhez hasonlóan az előimádkozó Riszovannij Mihály volt, az ünnepéről Balogh István-tól szerezhettünk új ismereteket idén is.

A megjelenteket Paszternák Tamás köszöntötte, ezen az estén vette át KEHILA díját Martin Korčok, a Szlovák Nemzeti

Múzeum Szeredi Holokauszt Múzeuma igazgatója. Az imát közös kóser vacsora követte a Wallenstein Zoltán teremben.

Másnap a Menház kertjében sorkerült a taslich szertartásra és egy újabb – ezúttal szabadtéri – tanításra. Tíz nap múlva Kol Nidre este találkoztunk újra a templomban, közösségünk vezetői körbehordozták a Tórákat a zsinagógában. A huszonöt órás böjt vége felé ismét találkoztunk. Az imádkozás után közösen fogyasztottuk el az első falatokat.

Szukot ünnepére hitközségünk előjárói ismét felállították a sátrat az udvaron, melyet Miriam Neiger-Fleischmann festőművész képei és dekorációi díszítettek. A hagyományokról Breuer Reuven beszélt az egybegyűlteknél. Vasárnap Nógrádi Gergely főkántor adott teltházas koncertet ismert zsidó szerzők műveiből a Wallenstein Zoltán teremben. Zongorán kísért Teszter Nelli. A Tumbalalaika című műsor után kóser falatok várták a résztvevőket. ◀

PA

HALMOS
SÁNDOR

Kol Nidre és Jom Kippur – 3. rész

Abűnös nép Istené, ez az Európa, ez a száraz föld az egész világ Istené! Hát hova bújssz te zsidó? Felelős vagy zsidóként, mert így leírjuk a többieket. Megyek, ez nem az én világom. Nem a tiéd, hanem Istené! S ha Isten azt mondja a tied is, és neked itt dolgozol, akkor köteles vagy megcselekedni. Nem te találd ki, hogy hova mész szolgálni. Mert látványos az afrikai szolgálat, mert ott ezresével jönnek az emberek, de nem is az a szolgálat, hogy jó fizetésért Nyugat – Európába megyek, hanem az a szolgálat, mikor Isten azt mondja, hogy oda, te, most! Indulj! És ebben benne van az engedelmisség, és, hogy Isten csak azt tudja elküldeni, akit meg is áldott az engedelmisséggel. De addig Isten téged nem fog békén hagyni, míg meg nem tanulod. A kegyelem nekünk ott van lent, a cethal gyomrában! Ez a saját kegyelmünk, ami által vihetjük azt a kegyelmet Ninivébe, amit később maga Jónás is gyakorol, mert amikor megérkezik Ninivébe, amikor másodszorra is küldetett, akkor már egy másik Jónással találkozunk, egy megnevelt Jónással! Azzal a Jónással, aki azt mondja, hogy na, jól van, megyek, s nem mert már ellentmondani. Hányszor volt az, hogy tudtam mennem kell és mondtam, hogyha lehet, küldjél mást, meg, ha lehet ezt inkább kihagynám, de már ellent nem tudtam mondani. S akkor történik az, amikor Isten azt mondja, hogy most nem Én térítem meg a hajósokat, nem én mutatom meg Önmagammat a matrózoknak, hanem most te jössz! Most Te vidd Ninivébe azt, amit Én üzentem, és neked hinni és te fogod megismertetni az én nevemet.

Mi az, hogy Jónás jele? Lukács 11,29–30-ba olvasni: "Mikor pedig a sokaság hozzá gyülekezek, kezdé mondani: E nemzetség gonosz: jelt kívánóde jel nem adatik néki, hanem ha Jónás prófétának ama jele: Mert miképpen Jónás jelül volt a Niniveikének, azonképpen lesz az embernek Fia is e nemzetségnek!" Most is van egy csapat, amelyik Jónás, aki próféta, és mégsem próféta! Jónás prófécija van, nem próféta, kettő, ez nem prófécia:

Isten megígéri, hogy lerombolja Ninivét – nem történik meg annak lerombolása. Isten ad Jónásnak egy lehetőséget, a 10 törzs egyesítését, az uralom alá való bevitelét, s a következménye, hogy szanaszét esik Izrael, elfoglalja azt Ninive. Tiszta ellentmondás! Nem a könyv ellentmondásos, hanem sokszor mi sem értjük. Mert Jónás jelének időszerűsége ma is ugyanaz: ti nagyon jól elvagtok a világ nélkül, meg vagytok nyugodva, hogy minden szép és jó, de vegyétek tudomásul, megfordult Isten akarata. Oda Ninivébe fogja adni a csodáját. Az akkori farizeusoknak megmondta, hogy innentől a pogány népek következnek Ez Jónás jele! Abban a korban élünk, mikor minden szépen egyben van, ám szét fog esni, amikor minden ítélet alatt van, és Isten azt mégsem ítéli meg, megtart a kegyelmi idő és ebben van feladatunk. Ajtók nyílnak arra, s ha tetszik, nem tetszik, neked abba a bűnös városba kell menni a zsidóságnak ki, kell mennie a pogányokhoz! Ezzel nem küldetéses terveket akarok kovácsolni. Az a csoda, amit Isten tesz, hogy Jónás Ninivébe megy és engedelmes lesz, hogy annak a bűnös városnak kegyelmet ad az csoda, hogy a hajós megtérőmért Isten úgy irányítottá a hajósok szívét, hogy el tudják érni, az a csoda, hogy Jónás Isten szavait tudja közvetíteni és Ninive megtér! Milyen hatalmas üzenet ez! Ne a csodát keresd, ne a látványosságot és ne éld bele magad, hogy te külön kasztban egy előkelő helyen vagy! Ne játszd itt az üdvözlöt, mikor tudod indulnod, kell. Befejeződött egy munka ott, amikor egyesíteni kellett az erőket, a 10 törzset, indulni kell! Menj! Ha nem mész? Akkor viszlek, kényszerítetek. Istennek félelmetesen szép a kényszerítő szeretete, ami nem értünk, hanem azokért szól! A Jom Kippur utáni időszakban senki sem fontos, hanem azok a távollevők fontosak, akik Istenéi! Honnan tudod hány embert akar visszatéríteni? A mi engedelmisségünk jellemzője az, hogy le tudunk arról mondani, hogy én vagyok valaki, s az engedelmisség gyümölcse a megtérés. A mi engedelmisségünkől nagyon sok ember élete függ. A zsidó engedelmisségen nemzetek függenek, hogy végre elindulunk e már. Ha egy munkát egy népnek kell elvégez-

ni, akkor nem egy ember lesz megítélve ezért, hanem a nép. Te vagy a Jónás jele, akinek engedelmissége árán akár Jeruzsálemben van a béke lábnyoma Akárhol az iszlámban, vagy bárhol máshol akkor lesz béke, ha te zsidó engedelmes vagy és nem azt teszed, hogy külön kasztként elkülönültünk. Nekünk egy külön feladatunk van, és nem kaszt vagyunk!

Hogy mennyire hiányoznak a zsidó alapok? Jónás könyvét minden zsidó ismeri és Jom Kippurt még minden zsidó megünnepli. Nem különítheted el magad a világtól, feladatod van. A fontosabb Bibliai történetek úgy kezdődnek: "Az Úr Szólt Mózeshez. De 5 Mózes 16 1–2 versét, ha olvasod, akkor az alábbi is látnod kell „Áron két fiának halála után „Akkor lett elrendelve, amikor Nádba és Abéhoz, Áron két fia meghalt, nem volt Jom Kippur! Valami csak akkor van, Isten akkor rendeli el, ha van neki oka, ha valamit változtatni akar, vagy valami más lett. Mi lett más? Nádáb és Abihú idegen tüzet vitt az oltárra! S kell Jom Kippur, mert ma is annyi idegen tűz van, annyira megmásították, annyira másként működik az oltári templomi szolgálat. Isten azt akarja, hogy legyen szent, amit ő szentnek mondott! Ne csináljunk hétköznapi bulit abból, hogy Isten elé megyünk. Szent a hely, és egyedül Ő a Szent! Az ember és a leviták is elvesztették ezt a szentséget, amit Isten adott, és ha Isten azt mondta, akkor egy nap, egy rendezés. Az ember személyes életében is ugyanígy van. Vallásos vagy? Hiszel Istenben? Lazán veszed? Nem tiszta Istennel való viszonyod? Isten megállít. Nem úgy van az, hogy sétálunk oda, vissza, itt rendezésnek kell lenni Egy napnak kell lenni, mikor a bűnbaknak ki kell menni a pusztába. Nem akármikor megvalljuk bűnünket, és lazán elvagyunk Istennel, hanem egyszer legyen egy szent nap, egy pillanat, amikor odamegyek, és azt mondom: Uram nem volt tiszta imám, nem volt tiszta a hálaadásom, szennyesen mentem eléd, s azzal a hálaadással, hogy nem haltam meg, mert úgy, ahogy Ninivében kegyelmes volt Isten népe vagy, térj meg. Nem az egyházhoz, nem emberhez, hanem oda az oltárhoz! ◀

FOLYTATJUK

Schöner Alfréd főrabbi úr születésnapjára Levél Komáromból

A levél, melyet az Országos Rabbiképző Intézet Tanárképző Főiskolai Szak Műhelye Jerusaleim Pedagógiumának igazgatójától, dr. Schöner Alfrédától örözzük a Komáromi Zsidó Hitközség archívumában 1996. október 1-i keltezésű.

Ezt a levelet újságunk, a ma már 263. számnál tartó Hitközségi Híradó negyediknek megjelent kiadványát, a Bálint Közösségi Ház könyvtárában olvasva küldte el sorait főrabbi úr a határon túli kisvárosba.

„Örülnek, ha hallgatóink az Önök publikációi által betekintést nyernének a szlovákiai magyar-ajkú zsidóság életébe. Nagyon remélem, hogy e levél egy gyümölcsöző együttműködés kezdete lesz.” – zárta sorait a levélíró.

Huszonkét év távlatából kijelenthetjük, így lett. A főrabbi úr komáromi látogatásai, ifjúsági találkozói, Mártírnapiak, ünnepeken, az OR-ZsE-ba jelentkező helyi fiatalok, a rektor úr közreműködésével megvalósított vallási, kulturális, oktatási programok sokasága jelzi, hogy egy levél, valóban új korszakokat tud elindítani.

Tíz évvel később, lapunk egy évtizedes jubileumára az alábbiakat vetette papírra

az ünnepelt: „Érzelmi és baráti kapcsolataim mintegy tíz esztendőre vezethetők vissza. Többször voltam Komáromban személyesen, és egyik alkalommal az amerikai konzervatív mozgalom egyik kiemelkedő személyiségének, rabbi Arnold Turetskynek és feleségének látogatása koronázta meg komáromi vizitációinkat. Az azóta már elhunyt nemzetközi hírvédő és kiváló pedagógus Turetsky, egy sabbatot töltött a városban. Tórárt olvasott, tanított, emberekkel beszélgetett. Magával hozta az amerikai közösségek üzenetét és szeretetét.”

Odafigyelés, törődés, a közösségünk iránti szeretet jellemezte, és jellemzi együttműködésünket. Ha a bevezetőben említett levél nem született volna meg, minden bizonnyal a helyi hitközség újkori története is másként íródik. Amikor tavaly, a Komáromi Napok keretében átvettük Komárom város polgármesterének

díját, mindketten tudtuk, Schöner Alfréd főrabbi úr támogatása, kéréseink meghallgatása nélkül, sokkal rögzősebb lett volna a közösségi élet szervezése terén megtett utunk.

A komáromi kehila nevében kívánunk boldog születésnapot, egészséget! A Menház kapui mindig nyitva állnak előtted, családja és közössége előtt. Bis 120! ◀

Komárom, 2018. május 20.

Paszternák András és Tamás
a Hitközségi Híradó szerkesztői
(Megjelent a Hegedűs Hírmondó 2018. októberi, ünnepi különszámában.)

Tudománytörténeti ékszerdoboz Balatonfüreden

A z országot járva, betérve egy-egy múzeumba, kiállítóhelyre, oktatási intézménybe, igyekszünk minél több új ismeretet összegyűjteni, a másoknál tanultakat beépíteni a Csodák Palotája tudományos-oktatási programjába.

Tudománykommunikációs vezetőnk a napokban Balatonfüreden járt, ahol ellátogatott a városközpont közvetlen közelében található Zsidó Kiválóságok Házába (8230 Balatonfüred, Bajcsy-Zsilinszky Endre u. 32.). Az intézmény 2018 tavaszán nyitotta meg kapuit a felújított egykori zsinagógához kapcsolt modern épületben. Az már az utcafrontról látszott, hogy a kőkerítés mögött a múlt és a jövő ad egymásnak randevút, számos intelmet hordozva a jelenkor látogatóinak.

Az üvegajtón belépve Gyebrowszky Nikolett, a ZsKH munkatársa fogadta a Cso-pás vendéget. Elsőként a korábbi időkben számos más felekezetet szolgáló és kevésbé szakrális funkciókat is betöltő egy-

kori zsinagógát mutatta meg. A modern rendezvényteremmé alakított tér előadások, kulturális programok otthona, eredeti funkciójára a díszes, faragott Tóraszekrény emlékeztet. Az udvaron olajfa teremt bibliai hangulatot.

Az Einsteintől napjainkig – Zsidók és csúcstechnika című kiállítás az új szárnyban kapott helyet. A különleges emlékhely 130 olyan tudós, kutató, szakember életútját és munkásságát mutatja be, akiket az 1944-ben hatályos törvények és jogszabályok alapján ugyanúgy marhavagonokba zártak volna, koncentrációs táborokba deportáltak volna, mint ahogy az a település zsidó közösségével történt azokban a vérvizataros időkben.

A jegyváltáskor egy kártyát kapunk, melyre a bejáratnál található infópultokon „tölthetünk fel” öt tetszőlegesen kiválasztott híres embert. Vannak előre összeállított tematikus csomagok a kínáltban. Az emeleti térben a legmodernebb digitális eszközök segítségével, kártyánkat leolvas-

va, merülhetünk el a tudománytörténet fejezeteiben. Az érintőképernyőkön képek, játékok, fejtörők teszik még érdekesebbé a magyarul, angolul és héberül elérhető böngészést. A kiállítás megtekinthető audioguide használatával is.

A balatonfüredi „Tudósok csarnokában” az orvostudomány, a biológia, a fizika, az informatika, a matematika, a kémia és a műszaki tudományok jeles képviselői kaptak helyet. A Csodák Palotája Tudósok csarnokának számos „lakója” köszön vissza ismerősként az interaktív paravánokról.

Az alagsorban ötletes játékokkal felszerelt tanterem várja a múzeumpedagógiai foglalkozásra érkező csoportokat. A földszinten egy kis önkiszolgáló kávézó és ajándékbolt is helyet kapott.

Ha Olvasóink Balatonfüreden járnak, ne hagyják ki a Zsidó Kiválóságok Házát!

PA

(forrás: csopamedia.blogspot.com)

PASZTERNÁK
ANDRÁS

Kék-fehér hétköznapok

76. fejezet: Schwarmázni az Uzielen

(2012. május 8.)

Vége a munkanapnak, pont elérem a 39-est. A Negba és a Hayarden kereszteződésénél szállok le. Felkaptatok szűkebb otthonom főutcáján. A zöldségesnél balra fordulok az Uzielen. Megállok a schwarmásnál, benyúlok a hűtőbe egy narancsos Prigatért. Az árus épp kilépne a pult mögül, amikor meglát visszaszökken. Az utóbbi hónapokban hetente egy-egy este betérek hozzá. Automatikusan nyúl a pitás dobozba, kivesszi, felvágja, az elektromos fűrésszel eltávolít egy réteget a forgó húsból. Meg sem kérdezi, hogy ugye humuszt azt nem kérek bele. Az első tartót kihagyva telerakja salátával, hússal, thinával, sült krumplival. Mutatom az üdítőt, elveszi az ötvenest, odamegy a kasszához, beüti. Még mindig nem szóltunk egy szót sem. Todá (Köszönöm!) – hagyja el az ajkam, miközben megkapom a visszajárót. Mi van akkor, ha ma nem is schwarmát akartam enni???

(2012. május 18.)

Hol volt, hol nem volt, élt egyszer öt pisztráng az izraeli Dan folyóban. Teltek-múltak a napjaik vidáman játszottak, úszkáltak lakhelyükön. Mígnem egy nap lehalászták őket, Azokban a percekben indul első, internetes online történetem, amikor mély(fagyasztott) álomba került Pisztráng Piri, Pisztráng Panni, Pisztráng Peti, Pisztráng Pisti és Pisztráng Pali.

A rózsaszín pisztrángok piros dobozba kerültek, egyszerű társaik kékbe. Ebben a hibernált állapotban vágtak neki a „Nagy utazásnak...” egészen egy ashkeloni szupermarketig. Itt várták új gazdáikat egymástól elválasztva, mind az öten... Pisztráng Piri, Pisztráng Panni, Pisztráng Peti, Pisztráng Pisti és Pisztráng Pali.

Az idő előrehaladtával egyre jobban fáztak már a kis pisztrángok, s kezdett unalmas lenni az összezártság az egyre kényelmetlenebb dobozban. Újra szerettek volna együtt lenni, vágytak a karton dobozon túli világba. „Csak még egyszer találkozhatnék Pisztráng Pirivel” – álmodozott a mélyhűtőben Pisztráng Pali. S láss csodát, péntek késő délután újra találkozhatott az öt jó barát a Dan folyóból.

„Sziaztok, de jó újra látni Titeket!” – kiáltott teli szájjal Pisztráng Panni. Egymás mellett „úszott” hosszú idő után az öt kis gé-

zengúz. Előtörték a régi emlékek, a sebesen szaladó folyóban töltött időszak meghatározó pillanatai.

Pisztráng Pisti szóhoz sem jutott a viszontlátás örömétől. Igaz a szája is össze volt még fagyva a jeges kalandoktól.

Úgy napozott a konyhapulton az öt vadvízi gézengúz, mintha egy nagy család lennének... apa, anya és a három gyermek. „A mi Pisztráng családi fényképünk igazán jól sikerült” – jegyezte meg Pisztráng Peti, amikor rápillantott a mesélő telefonjára. Ahogy olvadásnak indultak, újabb és újabb gyerekkori történetekkel szórokoztatták egymást

A krónikás készenlétben áll, hogy megörökítse a pisztrángok minden pillanatát. Lassan vége a fagyos rémálmoknak. Felengedni látszik a jégtakaró.

Mintha újra nyár lenne. „Meleg van, süt a nap” – örvendezett Pisztráng Piri. „Fiúk, leúszunk a városig?” – vetette fel az ötletet Pisztráng Pali.

„Mi lesz most velünk?” – tudakolták egymástól a pisztrángok. „Nyugalom, csak újabb kalandokban lesz részünk” – válaszolt a mindig megfontolt Pisztráng Pisti.

„Mi ez, érzitek?” – ült ki a rémület Pisztráng Panni arcára.

„Ideje megfürödni egy kis olivaoljban, közeledik az ünnep!” – vetette fel a már a folyóban is mindig anyáskodó Pisztráng Piri.

„Hé, mi ez a sötét? Kezd meleg lenni!” – torzult el Pisztráng Peti hangja.

„Hetekig, hónapokig úgy éreztem, megfagyok; most meg megsülök!” – morfondírozott Pisztráng Peti. „Változatos a szentföldi időjárás.” – jegyezte meg Pisztráng Pali.

„Zöldségeket beszéltek srácok.” – reagált Pisztráng Panni.

„Furák ezek az emberek, egyszer lefagyasztanak, egyszer megsütnek!” – fújta ki magát Pisztráng Peti a sütőben átélt kalandok után.

„Hogyan tovább, merre úszunk?”

„Paszti, megbirkózunk?” – szegezte nekem a kérdést Pisztráng Pali.

„Ne Paszti, ha nem eszel meg, lehet három kívánságod!!!” – esett pánikba Pisztráng Pali, s hasonló hangokat hallottam a szomszéd tányérok felől is.

Az öt barát, a Pisztráng család végleg elúszott, de az emléküik, a péntek esti asztal körül együtt töltött idő örökre velünk marad. Köszönet Ornának, aki lehetővé tette, hogy a ma esti mesénk megszülessen. Szép szombatot Ashkelonból. ◀

FOLYTATJUK

DR. ORNA
MONDSCHAIN

Löwinger Mancsi szakácskönyvéből Sátoros ünnepi emlékek

Elgondolkodtató az emberi emlékezet mire emlékeziünk, mire nem és miért olyan emlék, ami látszólag magától érthető és jelentéktelen évek után is egy szép nap felmerül és édes vagy keserű ízt hagy a szánkban. 1965-ben lebontották a híres Herzelia gimnáziumot Tel-Avivban, helyette felépítették a Shalom tornyot, 32 emeletes épületet, amely akkor a Közel-Kelet legmagasabb épülete volt.

Az első 3 emeleten volt egy akkor szupermodern áruház, amelyet itt az országban még senki sem látott. Nagy siker volt az áruház, az ország közeli és távoli városából megrohmozták a vevők. Az elgondolás az volt, hogy a tengeren túli világot ide kell hozni. Ne felejtjük el, hogy abban az időben nagyon kevesen utaztak külföldre, én nem ismertem senkit, aki külföldre utazott nyaralni vagy látogatóba. Az áruházban évente kétszer külföldi hetet rendeztek, amely valójában két hétig tartott, olyankor az országot jellemző árukat hozták és a teljes áruház annak az országnak a jelképeivel volt díszítve.

Harmadik és negyedik gimnáziumi évem között nyáron három tanítványomnak segítetttem felkészülni az angol nyelvvizsgára készülni, egyet nyelvtan vizsgára tanítottam. Csak jelképes fizetést kaptam, amit félretettem, mert meg volt a félig titkos tervem. Tudtam, hogy a Shalom Áruházban szukotkor angol hetet fognak rendezni. Mi volt a program és miért félig titkos? Félig titkos azért volt, mert csak egyik barátnőm volt beavatva, mivel mindketten egy hónappal azelőtt a moziban egy angol filmet láttunk, amelye ma egyáltalán nem emlékszem, kivéve azt, hogy a színésznő egyik alkalommal megjelent fehér blúzban fehér pliszírozott szoknyában és a vállán volt egy gyönyörű rózsaszín, angóra kardigán. Abban a percben elhatároztam, hogy csak egy dolog hiányzik az életemből, ilyen angóra kardigán. Barátnőmmel megbeszéltük, hogy a szukoti iskolai szünetben elutazunk a Shalom Áruházba, mikor az angol hetet rendezik, és ott biztosan megtalálom a kedvelt darabot.

Néha álmok valóra válnak. A nyáron keresett pénzért sikerült megvennem a kardigánt, amely évekig szolgált engem, nagy örömeimre. Aztán persze új álmok jöttek, idővel a kardigán elvesztette színét és formáját, és eltűnt. De miért merült fel ez az emlék most? Egyrészt azért, mert nem régen Tel-Avivba jártam és nem "találtam" a Shalom tornyot, mivel körülötte emelked-

nek 40-50 emeletes vas és üvegből épített felhőkarcolók. A nagy bevásárlóközpontok vonzóbbak lettek, a kedvenc áruházam bezárt. z a tény elgondolkodtató az életről, és arról hogy mennyire repül az idő. De a második oka az emlék felmerülésének az, hogy az egyik televíziós műsorban a színésznő rózsaszín, angóra kardigánt tett a vállára és szerintem ez a jelenet emlékeztető volt arra a régi filmre, amelyek címére már nem emlékszem, de hálás vagyok annak a színésznőnek, aki miatt láttam, hogy néha álmok megvalósulnak.

A régi Shalom áruházban volt egy kávéház, ahol mindig megpihentünk, mielőtt haza utaztunk. A kedvencem egy rácsos linzer volt, amit később próbáltam elég sikeresen rekonstruálni.

Hozzávalók: 20 dkg darált mandula, 25 dkg vaj, 2 pohár liszt, 1 tasak sütőpor, 2 tojás, 1/2 pohár porcukor, 2 evőkanál tejföl, egy kis só. Barack vagy eper lekvár.

Elkészítés: A hozzávalókat összegyűrjük. Ha a tészta nem elég rugalmas, lehet még egy kanál tejfölt hozzáadni. Két részre osztjuk. Az egyiket lisztezzet, olajos vagy sütőpapiros tepsi aljára simítjuk, rákenjük a lekvárt. A tészta másik részéből csíkokat vágunk, és rátesszük keresztben két irányban. A csíkokat megkenjük tojással, előmelegített sütőben kb. 35 – 40 percig sütjük. ◀

PASZTERNÁK
ZSUZSANNA

Konferencia Kocson

Szűcs József mocsai pedagógus a Hült helyek, Egy valaha volt zsidó közösség nyomában című könyv szerzője 2018. szeptember

28-án konferenciát szervezett Komárom-Esztergom megye eltűnt zsidóságáról a Kocsi Faluházban.

Nyitásként Simon László, a község polgármestere üdvözölte a résztvevőket, majd Petrozsényi Eszter színművésznő szavalata következett. Ifj. Gyüszti László helytörténész rövid áttekintést adott a megye zsidó közösségeiről. Bányai Viktória, MTA Kisebbségkutató Intézet A zsidók szabad letelepedése 1840 után: társadalom- és gazdaságtörténeti hatás előadása következett. Utána Dr. Csapody Viktor, SE Magatartástudományi Intézet,

Gyalogmenetek Bortól Zundorfig című előadását hallhattuk. Számadó Emese történész Holokauszt sorsok, Komárom címmel tartott előadást. Mátraházi Ferenc történelemtanár a megyei zsidóság II. világháború utáni sorsáról beszélt.

Szűcs József főszervező a mocsai és a kocsi zsidó közösségek nyomában folytatott kutatásai eredményeit ismertette. Az ízletes ebéd után műhelymunka következett azok számára, akik majd részt vesznek az egykori Gesztesi járás zsidó lakosai sorsának kutatásában. ◀

Jesenné sviatky v Útulku

Pri príležitosti sviatku Erev Roš Hašana sa naša komunita opäť zišla, aby sme spoločne privítali 5779. židovský rok. Predmodlievajúcim bol podobne, ako v predchádzajúcich rokoch, Mihály Risovannij, o sviatkoch nám aj v tomto roku porozprával pedagóg István Balogh. Prítomných pozdravil Tamás Paszternák. Pri tejto slávnostnej príležitosti si prevzal cenu KEHILA riaditeľ Múzea holokaustu Slovenského národného múzea v Seredi Martin Korčok. Po modlitbe nasledovala spoločná kôšer večera v sále Zoltána Wallensteina.

Na druhý deň sa v záhrade Útulku konal obrad tašlich a ďalšia prednáška – v tomto prípade pod holým nebom. O desať dní sme sa pri príležitosti Kol Nidre opäť stretli v synagóge, predstavitelia našej komunity vniesli zvitky Tóry. Ku koncu dvadsaťpäťhodiného pôstu sme sa stretli opäť. Po modlitbe sme spoločne zjedli prvé sústa.

Pri príležitosti sviatku Sukot sme na dvore opäť postavili stan, ozdobený obrazmi a dekoráciami výtvarníčky Miriam Neiger-Fleischmannovej. V nedeľu sa konal vynikajúci koncert hlavného kantora Gergelya Nógrádiho, na ktorom obecenstvu, ktoré zaplnilo sálu Zoltána Wallensteina, zaspieval diela významných židovských skladateľov. Na klavíri ho sprevádzala Nelli Teszter. Po koncerte s názvom Tumbalalaika očakávalo prítomných kôšer občerstvenie. ◀

PA

Za Blankou Löwingerovou

Židovská náboženská obec v Galante s hlbokým zármutkom oznamuje, že dňa 24. septembra 2018 vo veku 86 rokov opustila jej rady posledná žijúca pamätníčka holokaustu, aktívna členka a dobrá priateľka pani Blanka Löwingerová, rodená Dukesová. Narodila sa 7. mája 1932 v Kuchyni, v okrese Malacky, v roľníckej rodine.

Mala iba dvanásť rokov, keď spolu s rodičmi prežila peklo rasového prenasledovania, ukrývajú sa pred deportáciami u katolíckych rodín v okolí, ktoré boli ochotné chrániť židovskú rodinu. Ani oslobodenie však neprinieslo vytúžený pokoj. Otca Alexandra Dukesu poznačili nálepkou „kulak“ a jeho dcéra Blanka bola tá, ktorá s ním absolvovala ťažké chvíle na výsluchoch a súdoch. Bola to veľmi tvrdá škola života pre mladú ženu. So svojim budúcim manželom Gabrielom Löwingerom sa zoznámila v roku 1956 a po svadbe sa presťahovala do Galanty, kde začal jej nový život. Zo svojrázneho Záhoria prišla so svojim typickým nárečím na dolniaky, kde sa hovorilo väčšinou po maďarsky. Nereptala, prispôsobila sa. Mladá manželka a matka Blanka si skoro naplnoosvojila aj zásady galantskej ortodoxnej domácnosti. Naučila sa viesť kóšernú domácnosť, svätila sviatky a v tom-

to duchu spolu s manželom Gabrielom vychovávali aj svoje dve deti, syna Palku a dcéru Janku. Zásady židovskej viery nikdy neopustila a dodržiavala ich do posledných dní svojho života. Ba čo viac, vystúpila z okruhu svojej rodiny a pomáhala udržiavať tradície nášho náboženstva všade, kde bolo treba. Dlhé roky odprevádzala na poslednej ceste podľa starodávnych rituálov a zvyklostí židovské ženy z celého Slovenska.

Bola tu vždy pre tých, ktorí potrebovali pomoc, starala sa o starých ľudí, viedla hospodárstvo galantskej náboženskej obce, starala sa o to, aby bol v piatok a v sobotu minjan, aby sa muži zišli pri príleži-

tosti jarcajto. Typický galantský zajin adar by nikdy nebol tým, čím je, keby na ňom chýbali jej starostlivé ruky s vôňou typického rybacieho pokrmu. Odchod Blanky Löwingerovej preto znamená nenahraditeľnú stratu nielen pre jej rodinu, ale aj pre galantskú náboženskú obec i židovskú komunitu na Slovensku. Pred niekoľkými rokmi sa jej dostalo tej cti, že si za svoju prácu prevzala ocenenie, ktoré jej prepožičala Židovská náboženská obec v Komárne. Na poslednej ceste na galantskom židovskom cintoríne sa s ňou jej najbližší, priatelia a známi rozlúčili 26. septembra 2018.

Skláňame sa pred jej pamiatkou, ktorú si s úctou zachováme! ◀

Židovská náboženská obec Galanta

Príbehy – takto plynul Európsky deň židovskej kultúry v Komárne

Skupina Komunitného domu Bálint (Zsófia Kószegi, Barbara Paszternák-Szendy, Zsuzsanna Náday, Natália Fodor a László Gerhart) sa pod vedením Ju-ci Kószegi vybrala na cestu do Komárna skoro ráno. Podujali sa viesť dopoludňajšie interaktívne aktivity nášho každoročného podujatia v Útulku.

Malí aj veľkí mohli vďaka nim v štyroch miestnostiach objavovať tajomstvá židovského domova, spoznávať symboly, knihy, jedlá a sviatky. Najväčší úspech zožala príprava a pečenie barchesu, vôňa čerstvo upečených koláčov sa niesla celou budovou.

Na obed čakali na návštevníkov kóšer jedlá a po nich nasledovala prednáška rabína synagógy na Bethlenskom námestí Pétera Deutscha o jesenných sviatkoch. Ústrednou témou tohtoročného Európskeho dňa židovskej kultúry boli príbehy. V synagóge sme privítali troch literátov. Ako prvá sa ujala slova Magdaléna Hrbáček-Noszek, pedagogička Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, prekladateľka knihy Andrei Coddington Židovská žena do maďarského jazyka. Po nej nasledoval slovenský židovský básnik Milan Richter, ktorého slová tlmočila do ma-

ďarčiny Magda Vadász. Úryvky z jeho diel predčítala Zsuzsanna Paszternákné Ker-tész. V rámci poslednej prednášky sme si vypočuli životný príbeh Bösky Simon, prvej kráľovnej krásy Miss Hungary v podaní historika Lajosa Szarku.

V duchu našich tradícií sme aj v tomto roku odmenili tých, ktorí v uplynulom období

urobili veľa pre židovské komunity regiónu. O laureátoch zjednotenej ceny KEHILA si môžete prečítať v osobitnom článku.

Na záver dňa sme sa zúčastnili dojímavého koncertu na pamiatku obetí druhej svetovej vojny, ktorý sa konal v sále Zoltána Wallensteina vďaka Komornému orchestru v Komárne. Dirigoval Szabolcs Medveczky, sólo spievala Xénia Sárközi.

Vďaka každému, kto pomohol pri organizovaní a uskutočnení Európskeho dňa židovskej kultúry! ◀

PA

Laureáti ceny Kehila 2018

Židovská náboženská obec v Komárne od jesene 2018 zjednotila ceny KEHILA a KEHILA-CHAVER, a odovzdáva ceny KEHILA tým, ktorí urobili mnoho pre židovské náboženské obce regiónu. Laureáti tohto roka sú:

Gabriella Aldorfermé Pál, archeologička, etnografička a riaditeľka Múzea v Tatabányi robí veľa v záujme zachovania pamiatky niekdajších židovských komunít v regióne. Vďaka nej sa v inštitúcii, ktorú vedie, konajú konferencie, prezentácie kníh i pamätne zasadnutia. V roku 2018 s pomocou Maďarského židovského múzea, našej náboženskej obce a poskytnutiu predmetov súkromnými osobami usporiadali výstavu Svet je veľmi úzky most. V Tatabányi to bola vôbec prvá výstava s takouto tematikou. Touto výstavou sa zúčastnili aj podujatia Noc múzeí. Na cenu ju nominoval Maďarský spolok izraelského priateľstva Hanny Szenes v Tatabányi.

Attila Baki, bývalý starosta Trebušoviec, ktorý vo svojej doktorskej dizertácii spracoval históriu a holokaust židovského obyvateľstva Tekovskej a Hontianskej župy. Veľmi podrobne sa venuje osudu židovského obyvateľstva Levíc a Šiah. Citujem poslednú vetu jeho práce: Úcta a poklona pamiatke každého nevinného odvlečeného a zavraždeného z Tekovskej a Hontianskej župy.

László Gútay, riaditeľ Mestského kultúrneho strediska Matúša Korvína vo Veľkom Mederi. Ako osvetový pracovník, aktívny hudobník a folklórny tanečník robí mnoho v záujme maďarskej kultúry. Okrem toho každoročne dôkladne pripraví a organizuje spomienku na veľkomeďerské obeť holokaustu. Jeho činnosť je úctyhodná o to viac, že v našom regióne je málo takých obcí, v ktorých si pamiatku židovských obetí pripomínajú aj napriek tomu, že dnes už príslušníci židovskej národnosti v danej obci nežijú.

Dezső Jakabovits, náš súverec z Győru, je pravidelným návštevníkom našich podujatí, člen komunity na Námestí Bethlena v Budapešti a venuje veľa síl v záujme toho, aby svojim vnukom odovzdal rodinné tradície, zachoval ich židovskú identitu a poskytol možnosť, aby mohli prežívať svoju vieru.

Martin Korčok, riaditeľ Múzea holokaustu v Sereďi. Múzeum bolo otvorené v roku 2016. Bol aktívnym výskumníkom obdobia holokaustu.

József Szűcs, učiteľ základnej školy v obci Mocsa, vedúci Drobného divadla v obci Almásfüzitő, autor knihy Bez stopy, v ktorej skúma minulosť zmiznutého židovského obyvateľstva Mocse. Pôvodných 16 mien na pamätnej tabuli obce sa vďaka jeho práci rozšírilo na 33, a medzi preživšími holokaustu našiel 16 osôb, ktoré sa spájajú s obcou Mocsa. Celý zoznam vzal so sebou do Osvienčimu. V prílohe svojej knihy vypracoval rodokmeň 13 rodín. Želáme mu mnoho ďalšieho zdaru v jeho mnohorakej práci. Na cenu ho nominovala Földes Ferencné z Héregu. ◀

Komunitná mozaika

– fotografie z minulosti nášho obce –

► Fotografia vznikla na rozlúčke rodiny Holczer v roku 1990, keď vykonali aliju — návrat do Izraela. Na akordeone hrá pán Ladislav Strasser, spieva pani Anna Wohlsteinová, vpravo sedí pán Ladislav Delikát vtedajší tajomník ŽNO v Komárne! Foto: Pali Holczer.

Žiadame Vašu podporu

Vážení čitatelia! Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy
10103804/5200 – OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia
IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX
Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno
alebo
IBAN: SK525200000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX
Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Spravodaj – mesačník ŽNO v Komárne, založený v roku 5756. (1996), **šéfredaktor:** Tamás Paszternák (tamas.paszternak@menhaz.sk), András Paszternák (andras.paszternak@menhaz.sk), **spolupracovníci:** Judit Haas, Mgr. Ferenc Piczek, **grafická úprava:** Richard Saláth, **jazyková korektúra:** Magda Vadász (Budapest), Zsuzsanna Paszternákné Kertész (Komárno), Katarína Potoková (Nitra), tlač: Nec-arte Kft., Komárno, **adresa ŽNO:** Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisračné číslo:** EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO:** 34073400. Periodikum je nepredajné.

Nástenka

krátke správy

ŽNO v Komárne, Klub Šalom a vydávanie Spravodajcu podporili: rodina Deutsch-Pasternák z Zürichu, Alena Bugárová a anonymní darcovia. Ďakujeme!

V Galante sa konalo mimoriadne valné zhromaždenie Ústredného zväzu židovských náboženských obcí na Slovensku, na ktorom schválili zmenu Stanov. ŽNO v Komárne na zasadnutí zastupoval Anton Pasternák.

Aj naďalej očakávame vaše nápady vo veci podujatí na adrese kile@menhaz.sk.

Sústavne pracujeme na príprave podujatí v roku 2019 a na projektoch a zároveň vyhodnocujeme úspešné projekty z roku 2018.

Študenti v Útulku

V dňoch 8. a 15. októbra 2018 navštívili Útulok dve skupiny prvákov a druhákov Odbornej strednej školy na Budovateľskej ulici. Študenti si so záujmom vypočuli prednášku Antona Pasternáka o histórii komárňanskeho židovstva, o náboženských tradíciách a o hrôzach holokaustu v slovenskom i maďarskom jazyku. ◀

Návštívili nás

Do nášho mesta, spolu so svojím manželom Danom Deutschom a deťmi Naomi a Liamom zavítala Nathalie Pasternak, dcéra známeho Šaniho Paszternáka. Na židovskom cintoríne navštívili hrob starých rodičov a prarodičov, Anny a Jenő Paszternákovcov a postáli pred Šaniho pamätnou tabuľou v synagóge. Po krátkej prítomnosti v sukotovom stane sa zúčastnili aj na slávnostnom koncerte hlavného kantora Gergelya Nógrádiho. ◀

Sukot v Komárne

► V nedeľu sa konal vynikajúci koncert hlavného kantora Gergelya Nógrádiho, na ktorom obecenstvu, ktoré zaplnilo sálu Zoltána Wallensteina, zaspieval diela významných židovských skladateľov. Na klavíri ho sprevádzala Nelli Teszter. (strana 3.)

Zasadnutie vedenia náboženskej obce

V septembri sa konalo riadne zasadnutie vedenia ŽNO v Komárne, na ktorom sa zúčastnil každý člen grémia. Prítomní diskutovali o blížiacich sa podujatiach a o aktuálnych otázkach. Rozhodli o začatí dvoch investícií, na ktoré sa podarilo získať finančné zdroje. Už v októbri sa rozbehli rekonštrukčné práce kuchyne v Útulku, ktoré plánujeme do sviatku Chanuka aj dokončiť. Zakrátko možno spustiť aj rekonštrukciu rituálneho kúpeľa mikve na adrese Eötvösova 9. Na zasadnutí hovorili členovia vedenia aj o členstve ŽNO v Komárne, ako aj o stredno- a dlhodobých plánoch. ◀

PT

Chanuka v Komárne – informácia

Sviatok Chanuky oslávime v Židovskej náboženskej obci v Komárne dňa 9. decembra 2018 o 14.30 hodine v Útulku. Podrobný program uverejníme v novembrovom čísle našich novín. Oslavujte aj v tento rok s nami! Každého srdečne očakávame. ◀

Možnosť objednania sviečok na sviatok chanuky

Sviatok svetiel Chanuka sa v židovskom roku 5779 začína v nedeľu 2. decembra 2018, sviečky na tento sviatok si môžete objednať do 15. novembra na sekretariáte na adrese kile@menhaz.sk. ◀

Myšlienky redaktora

Stalo sa, že vlani sme na jesenné Vysoké sviatky nevedeli pricestovať domov, do Komárne. Aj preto bol pre nás veľmi významný začiatok 5779. židovského roka. Tento nový rok sme vítali v súlade so starými tradíciami opäť „doma“. Spolu s bratom sme opäť stáli pri vchode Útulku a vítali sme prichádzajúcich na večernú modlitbu. Pokuškovali sme raz smerom k Štúrovej, raz k Eötvösovej ulici a „vsugerovali“ si, aby prišiel medzi nás ešte aspoň jeden človek potrebný k minjenu. Počúvať pradávané melódie v priestoroch staručkej komárňanskej synagógy, spoločne s manželkou večerať v sále Zoltána Wallensteina, o desať dní spolu s členmi kehily očakávať koniec pôstu – toto všetko nás naplnia obrovským množstvom energie do všedných dní. Sú to krátke momenty, ktoré dlho nosíme v sebe.

Rovnako dojímavé je vidieť na dvore sukotový stan, ktorý hlása, že tradície v meste na brehu Dunaja pretrvávajú. Dlhý čas nás budú sprevádzať aj melódie koncertu, ktorý naplnil sálu obecenstvom. Vďaka každému, kto (aj) v tomto roku oslavoval s nami. Strávme naše významné dni spolu ešte mnohokrát na Eötvösovej ulici 15! ◀

ANDRÁS PASZTERNÁK

